

Sun Tzu juu ya Sanaa ya Vita

TIBA KONGWE ZA KIJESHI DUNIANI

AllandaleOnline
kuchapisha

Sun Tzu juu ya Sanaa ya Vita

TIBA KONGWE ZA KIJESHI DUNIANI

Imetafsiriwa kutoka kwa Kichina
na LIONEL GILES, MA (1910)

Imechapishwa na
Allandale Online Publishing 2
Park House, 21 St Leonards Rd,
Leicester LE2 1WS, Uingereza

Iliyochapishwa 2000
*The classic Etext Series inaundwa na hati
zinazopatikana katika Kikoa cha Umma, ambazo zote
hazina hakimiliki. Mfululizo ulikuwa asili, ili kusaidia
usambazaji wa maandishi haya katika miundo mingi na
kuangazia manufaa ya Vitabu vya PDF. Zinasambazwa
kwa uhuru na hakuna malipo yanayohitajika.*

*Vitabu pepe vya Uchapishaji wa Allandale Mtandaoni
vinasambazwa kwa misingi ya 'kama ilivyo' bila udhamini.
Wakati kila tahadhari imechukuliwa katika maandalizi ya
wa bidhaa hizi, si maandishi wala Allandale Online
Publishing, hatakuwa na dhima yoyote kwa mtu au taasisi
yoyote kuhusiana na hasara au uharibifu unaosababishwa na
au unaodaiwa kusababishwa moja kwa moja au kwa njia
nyingine na maagizo yaliyomo katika bidhaa hii..Mzozo wowote
utakaotokea kati ya Uchapishaji wa Mtandao wa Allandale na
taasisi ya ununuzi utahusishwa chini ya sheria za Uingereza.*

ISBN 1-903328-03-9

YALIYOMO

I; Mipango ya kuwekea.....	1
II; kuendesha vita.....	5
III: Mashambulizi ya mkakati.....	8
IV: Tabia ya mbinu.....	12
V:Nguvu.....	15
VI: Pointi dhaifu na zenye nguvu.....	19
VII: Ujanja	25
VIII: Tofauti katika Mbinu.....	30
IX: Jeshi katika maandamano...	33
X:Ardhi	40
XI: Hali tisa.....	46
XII: Mashambulizi ya moto.....	56
XIII: Matumizi ya wapelelezi.....	59

I

Mipango ya kuwekea

1. **Sun Tzu alisema:** Sanaa ya vita ni muhimu sana kwa Serikali.
2. Ni suala la uhai na kifo, njia ama ya kuelekea usalama au uharibifu. Kwa hivyo ni somo la uchunguzi ambalo haliwezi kupuuzwa kwa sababu yoyote.
3. Sanaa ya vita, basi, inatawaliwa na mambo matano ya mara kwa mara, ambayo yanapaswa kuzingatiwa katika mashauriano ya mtu, wakati wa kutafuta kuamua hali ya kupata katika uwanja.
4. Hizi ni:
 - (1) Sheria ya Maadili;
 - (2) Mbingu;
 - (3) Dunia;
 - (4) Kamanda;
 - (5) Mbinu na nidhamu.
- 5, 6. Sheria ya Maadili inawafanya watu wawe na upatano kamili na mtawala wao, ili watamfuata bila kujali maisha yao, bila kutishwa na hatari yoyote.
7. Mbingu inaashiria usiku na mchana, baridi na joto, nyakati na majira.

- 8. Dunia inajumuisha umbali, mkubwa na mdogo; hatari na usalama; ardhi wazi na njia nyembamba; uwezekano wa maisha na kifo.**
- 9. Amiri anasimamia fadhila za hekima, ikhlasi, ukarimu, ujasiri na ukali.**
- 10. Kwa mbinu na nidhamu inapasa kueleweka upangaji wa jeshi katika vitengo vyake vinavyofaa, kuhitimu kwa vyeo kati ya maafisa, matengenezo ya barabara ambayo vifaa vinaweza kufikia jeshi, na udhibiti wa matumizi ya kijeshi.**
- 11. Vichwa hivi vitano vinapaswa kufahamika kwa kila jemadari: anayevijua atakuwa mshindi; asiyewajua atashindwa.**
- 12. Kwa hivyo, katika mazungumzo yako, unapotafuta kuamua hali ya kijeshi, wacha iwe msingi wa kulinganisha, kwa njia hii:**
- 13. (1) Ni yupi kati ya hao wawili wakuu aliyejazwa na sheria ya Maadili?
 - (2) Ni yupi kati ya majenerali wawili ana uwezo zaidi?**
 - (3) Faida zitokanazo na Mbingu na Ardhi ziko kwa nani?**
 - (4) Ni upande gani ambapo nidhamu inatekelezwa kwa ukali zaidi?**
 - (5) Jeshi gani lina nguvu zaidi?****

(6) Ni upande gani ambapo maafisa na wanaume wamefunzwa zaidi?

(7) Katika jeshi gani kuna uthabiti mkubwa zaidi katika malipo na adhabu?

14. Kwa njia ya mambo haya saba naweza kutabiri ushindi au kushindwa.

15. Jemadari anayesikiliza ushauri wangu na kuufanyia kazi, atashinda: mtu wa namna hiyo abakizwe katika amri! Jemadari ambaye hatatii ushauri wangu wala kuufanyia kazi, atashindwa:— mtu wa namna hiyo afukuzwe kazi!

16. Wakati unaongoza faida ya ushauri wangu, jipatie pia hali yoyote ya manufaa juu na zaidi ya sheria za kawaida.

17. Kulingana na hali inavyofaa, mtu anapaswa kurekebisha mipango yake.

18. Vita vyote vina msingi wa udanganyifu.

19. Kwa hivyo, tunapoweza kushambulia, lazima tuonekane kuwa hatuwezi; tunapotumia nguvu zetu, lazima tuonekane hatufanyi kazi; tunapokuwa karibu, lazima tufanye adui aamini tuko mbali; tukiwa mbali, tunapaswa kumfanya aamini kuwa tuko karibu.

20. Shikilia chambo ili kumshawishi adui.

Feign machafuko, na kumponda.

- 21. Ikiwa yuko salama wakati wowote, uwe tayari kwa ajili yake. Ikiwa yuko katika nguvu za hali ya juu, mkwepe.**
- 22. Ikiwa mpinzani wako ana hasira ya choleric, tafuta kumkasirisha. Jifanye mnyonge ili apate kiburi.**
- 23. Ikiwa anastarehe, usimpe raha. Ikiwa majeshi yake yameunganishwa, yatenganishe.**
- 24. Mshambulie pale ambapo hajajiandaa, onekana mahali ambapo hukutarajiwa.**
- 25. Vifaa hivi vya kijeshi, vinavyoongoza kwa ushindi, haipaswi kufichuliwa kabla.**
- 26. Sasa jenerali anayeshinda vita hufanya mahesabu mengi katika hekalu lake kabla ya vita kupigwa. Jenerali anayeshindwa vita hufanya mahesabu machache kabla. Hivi ndivyo mahesabu mengi yanaongoza kwenye ushindi, na mahesabu machache ya kushindwa: ni kiasi gani hakuna hesabu hata kidogo! Ni kwa kuzingatia hatua hii kwamba ninaweza kutabiri ni nani anayewezekana kushinda au kushindwa.**

Kuendesha vita

1. *Sun Tzu alisema:* Katika shughuli za vita, ambapo katika uwanja kuna magari elfu ya mbio, kama magari mazito mengi, na laki moja ya askari waliovaa barua, pamoja na riziki za kuwabeba li elfu, matumizi ya nyumbani na mbele; ikiwa ni pamoja na burudani ya wageni, vitu vidogo kama vile gundi na rangi, na pesa zinazotumiwa kwa magari ya vita na silaha, zitafikia jumla ya wakia elfu moja za fedha kwa siku. Hiyo ndiyo gharama ya kuongeza jeshi la watu 100,000.

2. Unaposhiriki katika mapigano ya kweli, ikiwa ushindi ni wa muda mrefu kuja, basi silaha za wanaume zitapungua na bidii yao itapungua. Ukiuzingira mji, utamaliza nguvu zako.

3. Tena, kama kampeni ni ya muda mrefu, rasilimali za Serikali hazitakuwa sawa na shida.

4. Sasa, wakati silaha zako zimezimwa, bidii yako imepungua, nguvu zako zimeisha na hazina yako imetumika, wakuu wengine wataibuka kuchukua fursa ya upeo wako. Kisha hakuna mtu, hata awe mwenye hekima kiasi gani, ataweza kuepusha matokeo ambayo lazima yatokee.

5. Kwa hivyo, ingawa tumesikia juu ya haraka ya kijinga katika vita, werevu haujapata kuonekana unaohusishwa na ucheleweshaji wa muda mrefu.

- 6.** Hakuna mfano wa nchi iliyonufaika na vita vya muda mrefu.
- 7.** Ni mmoja tu ambaye anafahamu kabisa ubaya wa vita ndiye anayeweza kuelewa vizuri njia yenye faida ya kuiendeleza.
- 8.** Askari stadi haondi ushuru wa pili, wala mabehewa yake ya ugavi hayapakiwa zaidi ya mara mbili.
- 9.** Lete vifaa vya vita na wewe kutoka nyumbani, lakini lische juu ya adui. Hivyo jeshi litakuwa na chakula cha kutosha kwa mahitaji yake.
- 10.** Umaskini wa hazina ya Serikali husababisha jeshi kutunzwa kwa michango kutoka mbali. Kuchangia kudumisha jeshi kwa mbali kunasababisha watu kuwa masikini.
- 11.** Kwa upande mwingine, ukaribu wa jeshi husababisha bei kupanda; na bei ya juu husababisha mali ya watu kumwagika.
- 12.** Wakati dutu yao inapotolewa, wakulima watateswa na ushuru mkubwa.
- 13,14.** Kwa upotevu huu wa mali na uchovu wa nguvu, nyumba za watu zitavuliwa, na sehemu tatu za kumi za mapato yao zitatoweka; wakati gharama za serikali za magari yaliyovunjika, farasi waliochakaa, dirii za kifua ni na kofia, pinde na mishale;

mikuki na ngao, majoho, ng'ombe wa kukokotwa na magari makubwa ya kukokotwa, yatafikia sehemu ya kumi ya mapato yake yote.

15. Kwa hivyo jenerali mwenye busara hufanya hatua ya kutafuta chakula kwa adui. Msururu mmoja wa riziki za adui ni sawa na ishirini za mtu mwenyewe, na vivyo hivyo picul moja ya malisho yake ni sawa na ishirini kutoka kwa duka la mtu mwenyewe.

16. Sasa ili kumuua adui, watu wetu lazima waamshwe kwa hasira; ili kuwe na faida ya kumshinda adui, lazima wapate thawabu zao.

17. Kwa hiyo katika mapigano ya magari, magari kumi au zaidi yakitwaliwa, wale waliochukua wa kwanza wapewe thawabu. Bendera zetu wenyewe zinapaswa kubadilishwa kwa zile za adui, na magari ya vita yachanganywe na kutumika kwa kushirikiana na yetu. Askari waliokamatwa wanapaswa kutendewa kwa upole na kuwekwa.

18. Hii inaitwa, kutumia adui aliyeshindwa ili kuongeza nguvu za mtu mwenyewe.

19. Katika vita, basi, acha kitu chako kikubwa kiwe ushindi, sio kampeni ndefu.

20. Hivyo inaweza kujulikana kuwa kiongozi wa majeshi ndiye mwamuzi wa hatma ya watu, mtu ambaye inategemea taifa litakuwa katika amani au hatarini.

Mashambulizi ya mkakati

- 1. *Sun Tzu alisema:*** Katika sanaa ya vitendo ya vita, jambo bora kuliko yote ni kuichukua nchi ya adui kuwa nzima na shwari; kuivunja na kuiharibu sio vizuri sana. Kwa hivyo, pia, ni bora kukamata tena jeshi zima kuliko kuliharibu, kukamata jeshi, kikosi au kampuni nzima kuliko kuwaangamiza.
- 2.** Kwa hivyo kupigana na kushinda katika vita vyako vyote sio ubora wa hali ya juu; ubora wa hali ya juu ni kuvunja upinzani wa adui bila kupigana.
- 3.** Hivyo namna ya juu kabisa ya ujumla ni kuzuia mipango ya adui; bora zaidi ni kuzuia makutano ya majeshi ya adui; inayofuata ili kushambulia jeshi la adui shambani; na sera mbaya kuliko zote ni kuzingira miji yenye kuta.
- 4.** Sheria ni, sio kuzingira miji iliyozungukwa na ukuta ikiwa inaweza kuepukwa. Maandalizi ya majoho, makazi yanayohamishika, na zana mbalimbali za vita, itachukua muda wa miezi mitatu mizima; na kurundikana kwa vilima dhidi ya kuta kutachukua miezi mitatu zaidi.
- 5.** Jenerali, ambaye hawezi kudhibiti hasira yake, atawashambulia watu wake kama mchwa wanaoruka, na matokeo yake ni kwamba theluthi moja ya watu wake wanauawa wakati

mji bado haujachukuliwa. Hayo ndiyo madhara ya kuzingirwa.

6. Kwa hiyo kiongozi stadi huwatiisha askari wa adui bila mapigano yoyote; anaiteka miji yao bila kuizingira; anapindua ufalme wao bila shughuli ndefu shambani.

7. Kwa nguvu zake zote atabishana na umiliki wa Dola, na hivyo, bila kupoteza mtu, ushindi wake utakuwa kamili. Hii ni njia ya kushambulia kwa stratagem.

8. Ni kanuni katika vita, ikiwa majeshi yetu ni kumi kwa moja ya adui, kumzunguka; ikiwa tano kwa moja, kumshambulia; ikiwa ni mara mbili zaidi, kugawanya jeshi letu katika sehemu mbili.

9. Ikilinganishwa kwa usawa, tunaweza kutoa vita; ikiwa ni duni kidogo kwa idadi, tunaweza kuepuka adui; ikiwa hatuna usawa katika kila njia, tunaweza kumkimbia.

10. Kwa hivyo, ingawa mapigano makali yanaweza kufanywa na kikosi kidogo, mwishowe lazima yashikwe na nguvu kubwa zaidi.

11. Sasa jenerali ni ngome ya Serikali; ikiwa ngome imekamilika kwa pointi zote; Serikali itakuwa na nguvu; ikiwa ngome ni mbovu, Serikali itakuwa dhaifu.

- 12.** Kuna njia tatu ambazo mtawala anaweza kuleta maafa juu ya jeshi lake:-
- 13. (1)** Kwa kuamuru jeshi kusonga mbele au kurudi nyuma, bila kujua ukweli kwamba haliwezi kutii. Hii inaitwa hobbling jeshi.
- 14. (2)** Kwa kujaribu kutawala jeshi kwa njia sawa na yeye kusimamia ufalme, bila kujua masharti yanayopatikana katika jeshi. Hii inasababisha kutokuwa na utulivu katika akili za askari.
- 15. (3)** Kwa kuajiri maafisa wa jeshi lake bila ubaguzi, kwa kutojua kanuni ya kijeshi ya kukabiliana na hali. Hii inatikisa imani ya askari.
- 16.** Lakini wakati jeshi halitulii na haliamini, shida hakika itatoka kwa wakuu wengine wa kifalme. Hii ni kuleta machafuko ndani ya jeshi, na kutupilia mbali ushindi.
- 17.** Kwa hivyo tunaweza kujua kwamba kuna mambo matano muhimu kwa ushindi:
- (1)** Atashinda ambaye anajua wakati wa kupigana na wakati wa kutopigana.
 - (2)** Atashinda ambaye anajua jinsi ya kushughulikia nguvu za juu na za chini.
 - (3)** Atashinda jeshi ambalo linahuishwa na roho ile ile katika safu zake zote.

(4) Atashinda ambaye, alijitayarisha,
anangoja kumchukua adui bila
kujiandaa.

(5) Atashinda ambaye ana uwezo wa kijeshi na
asiyeingiliwa na mfalme.

18. Kwa hivyo msemu: Ikiwa unamjua adui na unajijua mwenyewe, hautaji kuogopa matokeo ya vita mia. Ikiwa unajijua mwenyewe lakini sio adui, kwa kila ushindi unaopatikana pia utashindwa. Ikiwa humjui adui wala wewe mwenyewe, utashindwa katika kila vita.

IV

Tabia ya mbinu

- 1. *Sun Tzu alisema:*** Wapiganaji wazuri wa zamani kwanza walijiweka zaidi ya uwezekano wa kushindwa, na kisha wakangojea fursa ya kumshinda adui.
- 2.** Kujilinda dhidi ya kushindwa iko mikononi mwetu wenyewe, lakini fursa ya kumshinda adui inatolewa na adui mwenyewe.
- 3.** Hivyo mpiganaji mzuri anaweza kujilinda dhidi ya kushindwa, lakini hawezi kuwa na uhakika wa kumshinda adui.
- 4.** Kwa hivyo msemu: Mtu anaweza kujua jinsi ya kushinda bila kuwa na uwezo wa kufanya hivyo.
- 5.** Usalama dhidi ya kushindwa unamaanisha mbinu za kujihami; uwezo wa kumshinda adui unamaanisha kuchukua hatua ya kukera.
- 6.** Kusimama juu ya ulinzi kunaonyesha nguvu za kutosha; kushambulia, wingi wa nguvu.
- 7.** Jenerali ambaye ni stadi katika ulinzi hujificha katika sehemu za siri zaidi za dunia; yeye aliye mstadi wa kushambulia hutoka katika vilele vya mbinguni. Hivyo kwa upande mmoja tuna uwezo wa kujilinda; kwa upande mwingine, ushindi ambao umekamilika.

- 8. Kuona ushindi tu wakati uko ndani ya ken ya kundi la kawaida sio acme ya ubora.**
- 9. Wala sio acme ya ubora ikiwa unapigana na kushinda na Dola nzima kusema, "Vema!"**
- 10. Kuinua nywele za vuli sio ishara ya nguvu kubwa; kuona jua na mwezi sio ishara ya kuona mkali; kusikia kelele za radi sio ishara ya sikio la haraka.**
- 11. Wale watu wa kale walimwita mpiganaji mwerevu ni yule ambaye sio tu anashinda, bali anashinda kwa kushinda kwa urahisi.**
- 12. Hivyo ushindi wake haumletei sifa ya hekima wala sifa ya ujasiri.**
- 13. Anashinda vita vyake bila kufanya makosa. Kutofanya makosa ndiko kunakoweka uhakika wa ushindi, maana ina maana ya kumshinda adui ambaye tayari ameshindwa.**
- 14. Kwa hivyo mpiganaji stadi hujiweka katika nafasi ambayo hufanya kushindwa kutowezekana, na hakosi wakati wa kumshinda adui.**
- 15. Kwa hivyo ni kwamba katika vita, mwanamkakati aliyeshinda hutafuta tu vita baada ya ushindi kupatikana, ambapo yule ambaye amekusudiwa kushindwa hupigana kwanza na baadaye hutafuta ushindi.**

16. Kiongozi mkamilifu husitawisha sheria ya kimaadili, na hufuata kabisa mbinu na nidhamu; hivyo ni katika uwezo wake kudhibiti mafanikio.

17. Kwa upande wa mbinu za kijeshi, tuna, kwanza, Kipimo; pili, Makadirio ya wingi; tatu, Hesabu; nne, Kusawazisha nafasi; tano, Ushindi.

18. Kipimo kinadaiwa kuwepo kwake kwa Dunia; Ukadiriaji wa wingi wa Kipimo; Kuhesabu kwa Kukadiria kiasi; Kusawazisha nafasi kwa Hesabu; na Ushindi kwa Usawazishaji wa nafasi.

19. Jeshi la ushindi linalopingana na lile lililotikiswa, ni kama uzito wa pauni iliyowekwa kwenye mizani dhidi ya punje moja.

20. Shambulio la nguvu inayoshinda ni kama kupasuka kwa maji yaliyoingia ndani ya shimo lenye kina cha fathoms elfu.

V Nguvu

- 1. *Sun Tzu alisema:*** Udhibiti wa nguvu kubwa ni kanuni sawa na udhibiti wa wanaume wachache: ni suala la kugawanya idadi yao.
- 2.** Kupigana na jeshi kubwa chini ya amri yako si tofauti na kupigana na ndogo: ni suala la kuanzisha ishara na ishara.
- 3.** Ili kuhakikisha kuwa mwenyeji wako wote anaweza kustahimili shambulio la adui na kubaki bila kutikiswa—hii inatekelezwa kwa ujanja wa moja kwa moja na usio wa moja kwa moja.
- 4.** Ili athari ya jeshi lako iwe kama jiwe la kusagia lililopigwa kwenye yai-hii inafanywa na sayansi ya pointi dhaifu na yenye nguvu.
- 5.** Katika mapigano yote, njia ya moja kwa moja inaweza kutumika kwa ajili ya kujiunga na vita, lakini mbinu zisizo za moja kwa moja zitahitajika ili kupata ushindi.
- 6.** Mbinu zisizo za moja kwa moja, zikitumiwa kwa ufanisi, hazipungukiwi kama Mbingu na Dunia, zisizoisha kama mtiririko wa mito na vijito; kama jua na mwezi, vinaisha lakini kuanza upya; kama misimu minne, hupita na kurudi tena.

- 7. Hakuna noti zaidi ya tano za muziki, lakini michanganyiko ya hizi tano hutokeza nyimbo nyingi zaidi ya zinavyoweza kusikika.**
- 8. Hakuna rangi zaidi ya tano za msingi (bluu, njano, nyekundu, nyeupe, na nyeusi), lakini zikiunganishwa hutoa rangi nyingi zaidi kuliko inavyoweza kuonekana.**
- 9. Hakuna ladha zaidi ya tano za kardinali (chachu, akridi, chumvi, tamu, chungu), lakini michanganyiko yao hutoa ladha zaidi kuliko inavyoweza kuonja.**
- 10. Katika vita, hakuna zaidi ya mbinu mbili za kushambulia— ya moja kwa moja na isiyo ya moja kwa moja; lakini hizi mbili kwa pamoja hutokeza mfululizo usio na mwisho wa ujanja.**
- 11. Njia ya moja kwa moja na isiyo ya moja kwa moja inaelekeza kwa kila mmoja kwa zamu. Ni kama kusonga katika mduara— hujafikia mwisho. Nani anaweza kumaliza uwezekano wa mchanganyiko wao?**
- 12. Kutokea kwa askari ni kama mwendo wa kijito ambacho hata huviringisha mawe kwenye mkondo wake.**
- 13. Uboru wa uamuzi ni kama mruko uliopangwa kwa wakati unaofaa wa falcon ambao humwezesha kugonga na kumwangamiza mwathirika wake.**
- 14. Kwa hivyo mpiganaji mzuri atakuwa mbaya katika mwanzo wake, na haraka katika uamuzi wake.**

- 15.** Nguvu inaweza kulinganishwa na kupinda kwa upinde; uamuzi, kwa kutolewa kwa trigger.
- 16.** Katikati ya msukosuko na msukosuko wa vita, kunaweza kuonekana kuwa na machafuko na bado kusiwe na machafuko ya kweli kabisa; katikati ya machafuko na machafuko, safu yako inaweza kuwa bila kichwa au mkia, lakini itakuwa dhibitisho dhidi ya kushindwa.
- 17.** Ugonjwa wa kuiga huonyesha nidhamu kamilifu, woga ulioigwa huleta ujasiri; udhaifu ulioigizwa huleta nguvu.
- 18.** Kuficha utaratibu chini ya vazi la machafuko ni suala la mgawanyiko; kuficha ujasiri chini ya onyesho la woga presupposes mfuko wa latent nishati; Masking nguvu na udhaifu ni kuwa iliyofanywa na tabia tactical.
- 19.** Hivyo mtu ambaye ni mjuzi wa kumweka adui katika harakati anadumisha kuonekana kwa udanganyifu, kulingana na ambayo adui atafanya. Anajitolea kitu, ili adui apate kunyakua.
- 20.** Kwa kushikilia chambo, humfanya aendelee na safari; kisha pamoja na kundi la watu waliochaguliwa anamvizia.
- 21.** Mpiganaji mwerevu anaangalia athari za nishati iliyojumuishwa, na hauhitaji mengi kutoka kwa watu binafsi. Kwa hivyo uwezo wake wa kuchagua wanaume sahihi na kutumia nishati pamoja.

22. Anapotumia nguvu iliyounganishwa, watu wake wa kupigana huwa kama vile kuviringisha magogo au mawe. Kwa maana ni asili ya logi au jiwe kubaki bila kusonga kwenye ardhi ya usawa, na kusonga wakati kwenye mteremko; ikiwa na pembe nne, kusimama, lakini ikiwa ina umbo la mviringo, kwenda kujiviringisha chini.

23. Kwa hivyo nguvu inayokuzwa na wanaume wazuri wa kupigana ni kama kasi ya jiwe la duara lililoviringishwa chini ya mlima maelfu ya futi kwa urefu. Sana juu ya somo la nishati.

Pointi dhaifu na zenye nguvu.

- 1. Sun Tzu alisema:** Yeyote aliye wa kwanza uwanjani na kungoja ujio wa adui, atakuwa safi kwa vita; yeyote atakayekuwa wa pili uwanjani na kuharakisha kwenda vitani atawasili akiwa amechoka.
- 2.** Kwa hivyo mpiganaji mwerevu huweka mapenzi yake juu ya adui, lakini hairuhusu mapenzi ya adui kuwekwa juu yake.
- 3.** Kwa kushikilia faida kwake, anaweza kusababisha adui kumkaribia kwa hiari yake mwenyewe; au, kwa kuleta uharibifu, anaweza kufanya isiwezekane kwa adui kukaribia.
- 4.** Adui akistarehesha, anaweza kumsumbua; ikiwa amepewa chakula vizuri, anaweza kumnyima njaa; ikiwa amepiga kambi kwa utulivu, anaweza kumlazimisha kuhama.
- 5.** Kuonekana kwenye pointi ambazo adui lazima aharakishe kuzilinda; andamana haraka hadi mahali ambapo hukutarajiwa.
- 6.** Jeshi linaweza kutembea umbali mrefu bila dhiki, ikiwa linapita katika nchi ambayo adui hayuko.
- 7.** Unaweza kuwa na uhakika wa kufaulu katika mashambulizi yako ikiwa utashambulia tu maeneo ambayo hayajayetewa. Unawez hakikisha usalama wa ulinzi wako ikiwa unashikilia tu nafasi ambazo haziwezi kushambuliwa.

- 8.** Kwa hivyo jenerali huyo ni hodari katika kushambulia ambaye mpinzani wake hajui la kutetea; na ni hodari katika ulinzi ambaye mpinzani wake hajui la kushambulia.
- 9.** Ewe sanaa ya kimungu ya hila na usiri! Kupitia wewe tunajifunza kutoonekana, kupitia wewe kutosikika; na hivyo tunaweza kushikilia hatima ya adui mikononi mwetu.
- 10.** Unaweza kusonga mbele na kutozuilika kabisa, ikiwa utaweka alama dhaifu za adui; unaweza kustaafu na kuwa salama kutokana na harakati ikiwa mienendo yako ni ya haraka zaidi kuliko ya adui.
- 11.** Ikiwa tunataka kupigana, adui anaweza kulazimishwa kufanya uchumba hata kama atahifadhiwa nyuma ya ngome ndefu na shimo kubwa. Tunachohitaji kufanya ni kushambulia sehemu nyingine ambayo atalazimika kutuliza.
- 12.** Ikiwa hatutaki kupigana, tunaweza kumzuia adui asitushirikishe ingawa mistari ya kambi yetu inafuatiliwa tu ardhini. Tunachohitaji kufanya ni kutupa kitu kisicho cha kawaida na kisichoweza kuwajibika katika njia yake.
- 13.** Kwa kugundua mieleleko ya adui na kubaki sisi wenyewe tusionekane, tunaweza kuweka nguvuzetu kujilibikizia, wakati za adui lazima zigawanywe.

14. Tunaweza kuunda mwili mmoja wenye umoja, wakati adui lazima agawanywe vipande vipande. Kwa hivyo kutakuwa na mgawanyiko mzima dhidi ya sehemu tofauti za nzima, ambayo ina maana kwamba tutakuwa wengi kwa wachache wa adui.

15. Na ikiwa tunaweza kushambulia nguvu duni na iliyo bora, wapinzani wetu watakuwa katika hali mbaya.

16. Mahali tunapokusudia kupigana lazima isijulikane; kwa maana basi adui atalazimika kujiandaa dhidi ya shambulio linalowezezana katika sehemu kadhaa tofauti; na vikosi vyake vikisambazwa katika pande nyingi, idadi ambayo tutalazimika kukabiliana nayo wakati wowote itakuwa chache.

17. Kwa maana adui akiimarisha gari lake, atadhoofisha nyuma yake; ikiwa ataimarisha nyuma yake, atadhoofisha gari lake; akiimarisha mkono wake wa kushoto, atadhoofisha mkono wake wa kuume; akiimarisha mkono wake wa kulia, atadhoofisha mkono wake wa kushoto. Ikiwa atatuma uimarishaji kila mahali, atakuwa dhaifu kila mahali.

18. Udhaifu wa nambari unatokana na kujiandaa dhidi ya mashambulizi yanayoweza kutokea; nguvu ya nambari, kutokana na kumlazimisha adui wetu kufanya maandalizi haya dhidi yetu.

19. Tukijua mahali na wakati wa vita vinavyokuja, tunaweza kukaza fikira kutoka umbali mkubwa zaidi ili kupigana.

20. Lakini ikiwa hakuna wakati au mahali pa kujulikana, basi mrengo wa kushoto hautakuwa na uwezo wa kusaidia kulia, upande wa kulia usio na uwezo sawa wa kusaidia upande wa kushoto, gari lisiloweza kuinua nyuma, au nyuma kuunga mkono van. Ni zaidi gani ikiwa sehemu za mbali zaidi za jeshi ni chini ya LI mia moja, na hata zilizo karibu zimetenganishwa na LI kadhaa!

21. Ingawa kulingana na makadirio yangu askari wa Yueh wanazidi idadi yetu wenyewe, hiyo haitawafaa chochote katika suala la ushindi. Ninasema basi ushindi huo unaweza kupatikana.

22. Ingawa adui ana nguvu zaidi kwa idadi, tunaweza kumzuia asipigane. Mpango ili kugundua mipango yake na uwezekano wa mafanikio yao.

23. Mamshe, na ujifunze kanuni ya shughuli yake au kutofanya kazi. Mlazimishe ajifichue, ili kujua maeneo yake hatarishi.

24. Linganisha kwa uangalifu jeshi pinzani na jeshi lako mwenyewe, ili uweze kujua ni wapi nguvu ni nyingi na ni wapi ina upungufu.

25. Katika kutengeneza mieleleko ya kimbinu, kiwango cha juu kabisa unayoweza kufikia ni kuificha; ficha mieleleko yako, nawe utakuwa salama kutokana na udukuzi wa wapelelezi wenye hila, kutokana na hila za akili zenye hekima zaidi.

- 26.** Jinsi ushindi unavyoweza kutolewa kwa ajili yao kutokana na mbinu za adui mwenyewe—hicho ndicho ambacho umati hauwezi kufahamu.
- 27.** Watu wote wanaweza kuona mbinu ambazo ninashinda, lakini kile ambacho hakuna anayeweza kuona ni mkakati ambao ushindi unatolewa.
- 28.** Usirudie mbinu ambazo zimekuletea ushindi mmoja, lakini acha mbinu zako zidhibitiwe na hali mbalimbali zisizo na kikomo.
- 29.** Mbinu za kijeshi ni kama maji; kwa maana maji katika mkondo wake wa asili hukimbia kutoka mahali pa juu na kwenda chini haraka.
- 30.** Kwa hiyo katika vita, njia ni kuepuka kilicho na nguvu na kupiga kilicho dhaifu.
- 31.** Maji hutengeneza mkondo wake kulingana na asili ya ardhi ambayo inapita; askari anafanya kazi ya ushindi wake kuhusiana na adui anayemkabili.
- 32.** Kwa hivyo, kama vile maji hayahifadhi sura ya kila wakati, vivyo hivyo katika vita hakuna hali za kila wakati.
- 33.** Anayeweza kurekebisha mbinu zake kuhusiana na mpinzani wake na hivyo kufanikiwa kushinda, anaweza kuitwa nahodha mzaliwa wa mbinguni.

34. Vipengele vitano (maji, moto, kuni, chuma, ardhi) sio kila wakati vinatawala kwa usawa; misimu minne hufanya nafasi kwa kila mmoja kwa zamu. Kuna siku fupi na ndefu; mwezi una vipindi vyake vya kupungua na kung'aa.

VII Ujanja

1. *Sun Tzu alisema*: Katika vita, jenerali hupokea amri zake kutoka kwa mkuu.
2. Baada ya kukusanya jeshi na kujilimbikizia vikosi vyake, lazima aunganishe na kuoanisha vipengele vyake tofauti kabla ya kupiga kambi yake.
3. Baada ya hayo, ujanja wa busara unakuja, ambayo hakuna kitu ngumu zaidi. Ugumu wa ujanja ujanja ni kugeuza mpotovu kuwa moja kwa moja, na bahati mbaya kuwa faida.
4. Kwa hivyo, kuchukua njia ndefu na ya mzunguko, baada ya kumshawishi adui atoke njiani, na ingawa kuanza baada yake, kupanga kufikia lengo lililo mbele yake, inaonyesha ujuzi wa ufundi wa KUPOTOA.
5. Kufanya ujanja na jeshi kuna faida; pamoja na umati usio na nidhamu, hatari zaidi.
6. Ukiweka jeshi lililo na vifaa kamili mwezi wa Machi ili kunyakua faida, kuna uwezekano kwamba utachelewa sana. Kwa upande mwingine, kutenganisha safu ya kuruka kwa kusudi inahusisha dhabihu ya mizigo yake na maduka.

- 7. Kwa hivyo, ikiwa utawaamuru wanaume wako kukunja koti zao, na kufanya maandamano ya kulazimishwa bila kusimama mchana au usiku, wakichukua umbali mara mbili ya kawaida kwa kunyoosha, wakifanya LI mia ili kupata faida, viongozi wa vitengo vyako vyote vitatu. itaanguka mikononi mwa adui.**
- 8. Wanaume wenye nguvu zaidi watakuwa mbele, wale wenye jaded wataanguka nyuma, na juu ya mpango huu ni moja tu ya kumi ya jeshi lako itafikia marudio yake.**
- 9. Ikiwa utaandamana LI hamsini ili kumshinda adui, utapoteza kiongozi wa mgawanyiko wako wa kwanza, na nusu tu ya nguvu yako itafikia lengo.**
- 10. Ukiandamana LI thelathini na kitu sawa, theluthi mbili ya jeshi lako itawasili.**
- 11. Tunaweza kuchukua basi kwamba jeshi bila ya mizigo-treni yake ni kupotea; bila masharti inapotea; bila misingi ya usambazaji inapotea.**
- 12. Hatuwezi kuingia katika mashirikiano hadi tujue miundo ya majirani zetu.**
- 13. Hatufai kuongoza jeshi kwenye maandamano isipokuwa tunajua sura ya nchi—milima na misitu yake, mashimo na maporomoko yake, vinamasi na vinamasi vyake.**

- 14. Hatutaweza kugeuza manufaa ya asili kuwa akaunti isipokuwa tukitumia miongozo ya ndani.**
- 15. Katika vita, fanya mazoezi ya unafiki, na utafanikiwa.**
- 16. Ikiwa utazingatia au kugawanya wanajeshi wako, lazima iamuliwe kulingana na hali.**
- 17. Wacha wepesi wako uwe ule wa upepo, mshikamano wako ule wa msitu.**
- 18. Katika uvamizi na uporaji kuwa kama moto, ni kutotikisika kama mlima.**
- 19. Acha mipango yako iwe giza na isiyoweza kupenyeka kama usiku, na unaposonga, uanguke kama radi.**
- 20. Mnapoteka nyara mashambani, nyara na zigawanywe kati ya watu wenu; unapokamata eneo jipya, likate vipande vipande kwa manufaa ya askari.**
- 21. Tafakari na ufanye makusudi kabla ya kuchukua hatua.**
- 22. Atashinda ambaye amejifunza ufundi wa kupotoka. Hiyo ni sanaa ya ujanja.**
- 23. Kitabu cha Usimamizi wa Majeshi kinasema: Katika uwanja wa vita, neno lililonenwa halibebi vya kutosha: kwa hivyo kuanzishwa kwa gongo na ngoma. Wala hawezi vitu vya kawaida vinaonekana wazi vya kutosha**

kwa hivyo taasisi ya mabango na bendera.

24. Gongo na ngoma, mabango na bendera, ni njia ambazo masikio na macho ya mwenyeji yanaweza kuelekezwa kwenye nukta moja mahususi.

25. Mwenyeji hivyo akiunda kundi moja lenye umoja, je, haiwezekani ama kwa jasiri kusonga mbele peke yake, au kwa waoga kurudi peke yao. Hii ni sanaa ya kushughulikia umati mkubwa wa wanaume.

26. Katika mapigano ya usiku, basi, tumia sana mioto ya ishara na ngoma, na katika kupigana mchana, bendera na mabango, kama njia ya kuathiri masikio na macho ya jeshi lako.

27. Jeshi zima linaweza kuibiwa roho yake; kamanda mkuu anaweza kuibiwa uwepo wake wa akili.

28. Sasa roho ya askari huwa hai asubuhi; ifikapo mchana imeanza kupeperusha bendera; na jioni, akili yake inaelekezwa tu kurudi kambini.

29. Kwa hiyo, jenerali mwerevu huepuka jeshi wakati roho yake inapenda, lakini huishambulia ikiwa ni mvivu na ina mwelekeo wa kurudi. Hii ni sanaa ya kusoma moods.

- 30.** Ukiwa na nidhamu na utulivu, kungoja kutokea kwa machafuko na fujo kati ya adui:-hii ni sanaa ya kubaki na umiliki wa kibinafsi.
- 31.** Kuwa karibu na lengo wakati adui bado yuko mbali nalo, kungojea kwa raha wakati adui anataabika na kuhangaika, kulishwa vizuri huku adui akiwa na njaa:-hii ni sanaa ya kuchunga nguvu za mtu.
- 32.** Kujiepusha na kukatiza adui ambaye bendera zake ziko katika mpangilio kamili, kuacha kushambulia jeshi lililopangwa kwa safu tulivu na yenye kujiamini:—hii ni sanaa ya kusoma hali.
- 33.** Ni dhana ya kijeshi kutosonga mbele dhidi ya adui, wala kumpinga anapoteremka.
- 34.** Usifuate adui anayeiga kukimbia; msiwashambulie askari ambao hasira zao ni kali.
- 35.** Usimeze chambo kinachotolewa na adui. Usiingiliane na jeshi ambalo linarudi nyumbani.
- 36.** Unapozingira jeshi, acha kituo bila malipo. Usimkandamize sana adui aliyekata tamaa.
- 37.** Hiyo ndiyo sanaa ya vita.

VIII

Tofauti katika mbinu

- 1. *Sun Tzu alisema:*** Katika vita, jenerali hupokea amri zake kutoka kwa mkuu, hukusanya jeshi lake na kuelekeza nguvu zake.
- 2.** Unapokuwa katika nchi ngumu, usipige kambi. Katika nchi ambapo barabara za juu hukutana, ungana mkono na washirika wako. Usikawie katika nafasi zilizotengwa kwa hatari. Katika hali ngumu, lazima utumie mbinu. Katika nafasi ya kukata tamaa, lazima upigane.
- 3.** Kuna barabara ambazo hazipaswi kufuatwa, majeshi ambayo hayapaswi kushambuliwa, miji ambayo inapaswa kuzingirwa, nafasi ambazo hazipaswi kushindaniwa, amri za mkuu ambazo hazipaswi kutiiwa.
- 4.** Jenerali ambaye anaelewa vizuri faida zinazoambatana na utofauti wa mbinu anajua jinsi ya kushughulikia askari wake.
- 5.** Jenerali ambaye haelewi haya, anaweza kuwa anafahamu vizuri usanidi wa nchi, hata hivyo hataweza kugeuza ujuzi wake kwa akaunti ya vitendo.

- 6.** Kwa hivyo, mwanafunzi wa vita ambaye hana ujuzi katika sanaa ya vita ya kutofautiana mipango yake, ingawa anafhamu Faida Tano, atashindwa kuwatumia vyema watu wake.
- 7.** Kwa hivyo katika mipango ya kiongozi mwenye busara, mazingatio ya faida na hasara yataunganishwa pamoja.
- 8.** Ikiwa matarajio yetu ya faida yatapunguzwa kwa njia hii, tunaweza kufanikiwa kutimiza sehemu muhimu ya mipango yetu.
- 9.** Ikiwa, kwa upande mwingine, katikati ya shida tuko tayari kila wakati kuchukua faida, tunaweza kujiondoa kutoka kwa bahati mbaya.
- 10.** Punguza machifu wenye uadui kwa kuwaletea madhara; na kuwafanyia shida, na kuwaweka wakijishughulisha kila mara; shikilia vivutio vya kipekee, na uvifanye kukimbilia kwa uhakika wowote.
- 11.** Sanaa ya vita inatufundisha tusitegemee uwezekano wa adui kutokuja, bali utayari wetu wenyewe kumpokea; si kwa bahati ya kutoshambulia, bali kwa ukweli kwamba tumefanya msimamo wetu kutopingwa.
- 12.** Kuna makosa matano hatari ambayo yanaweza kuathiri jumla:
 - (1) Uzembe, unaoongoza kwenye uharibifu;

(2) woga, unaosababisha kukamata;

(3) hasira ya haraka, ambayo inaweza kuchochewa
na

matusi;

(4) ladha ya heshima ambayo ni nyeti kwa aibu;

(5) kuwaombea watu wake kupita kiasi, jambo
ambalo humuweka

kwenye wasiwasi na matatizo.

13. Hizi ndizo dhambi tano zinazomsumbua
jemadari, zinazoharibu mwenendo wa vita.

14. Wakati jeshi linapopinduliwa na kiongozi wake
kuuawa, sababu hakika itapatikana kati ya makosa
haya matano ya hatari. Waache kuwa somo la
kutafakari.

IX

Jeshi katika maandamano

- 1. *Sun Tzu alisema:***Sasa tunakuja kwenye suala la kuweka kambi jeshi, na kuangalia dalili za adui. Piteni upesi juu ya milima, na shika ujirani wa mabonde.
- 2.** Piga kambi mahali pa juu, ukiangalia jua. Usipande urefu ili kupigana. Sana kwa vita vya milimani.
- 3.** Baada ya kuvuka mto, unapaswa kufika mbali nayo.
- 4.** Wakati kikosi cha wavamizi kinapovuka mto katika mwendo wake wa kuendelea, usisonge mbele kukutana nacho katikati ya mkondo. Itakuwa bora kuruhusu nusu ya jeshi kuvuka, na kisha kutoa mashambulizi yako.
- 5.** Ikiwa una hamu ya kupigana, haupaswi kwenda kukutana na mvamizi karibu na mto ambao lazima avuke.
- 6.** Weka ufundi wako juu kuliko adui, na uangalie jua. Usisogee juu-mkondo ili kukutana na adui. Sana kwa vita vya mtoni.
- 7.** Katika kuvuka mabwawa ya chumvi, wasiwasi wako pekee unapaswa kuwa juu yao haraka, bila kuchelewa.

- 8.** Ikiwa unalazimishwa kupigana kwenye bwawa la chumvi, unapaswa kuwa na maji na nyasi karibu na wewe, na upate mgongo wako kwenye kundi la miti. Sana kwa shughuli katika maandamano ya chumvi.
- 9.** Katika nchi kavu, iliyo na usawa, chukua nafasi inayopatikana kwa urahisi na ardhi inayoinuka kulia kwako na nyuma yako, ili hatari iwe mbele, na usalama uwe nyuma. Sana kwa kufanya kampeni katika nchi tambarare.
- 10.** Hizi ndizo matawi manne muhimu ya maarifa ya kijeshi ambayo yalimwezesha Mfalme wa Njano kuwashinda watawala wanne kadhaa.
- 11.** Majeshi yote yanapendelea ardhi ya juu hadi maeneo ya chini na ya jua hadi giza.
- 12.** Ukiwa mwangalifu na watu wako, na kupiga kambi kwenye ardhi ngumu, jeshi litakuwa huru kutokana na magonjwa ya kila aina, na hii italeta ushindi.
- 13.** Unapokuja kwenye kilima au benki, kaa upande wa jua, na mteremko nyuma yako ya kulia. Kwa hivyo utachukua hatua mara moja kwa faida ya askari wako na kutumia faida za asili za ardhi.
- 14.** Wakati, kutokana na mvua kubwa zinazoendelea kunyesha nchini, mto unaotaka kuvuka umevimba na unatoka povu, ni lazima ungoje hadi upungue.
- 15.** Nchi ambayo kuna miamba mikali yenye mito inayopita kati, mashimo marefu ya asili,

Maeneo yaliyopigwa faini, vichaka vilivyochanganyika, quagmires na crevasses, yanapaswa kuachwa kwa kasi iwezekanavyo na sio kukaribia.

16. Huku tukijiweka mbali na sehemu kama hizo, tunapaswa kupata adui kuwakaribia; tunapowakabili, tunapaswa kumwacha adui awe nao nyuma yake.

17. Ikiwa katika kitongoji cha kambi yako kunapaswa kuwa na nchi yoyote ya vilima, mabwawa yaliyozungukwa na nyasi za majini, mabonde yenye mashimo yaliyojaa mwanzi, au misitu yenye vichaka vikubwa, lazima iondokewe kwa uangalifu na kutafutwa; kwa maana hizi ni sehemu ambazo watu waliovizia au wapelelezi wa siri wanaweza kuvizia.

18. Wakati adui yuko karibu na kukaa kimya, yeye anategemea nguvu ya asili ya nafasi yake.

19. Anapojitenga na kujaribu kuchochea vita, anahangaikia upande mwingine usonge mbele.

20. Ikiwa mahali pake pa kuweka kambi ni rahisi kufikia, anaandaa chambo.

21. Mwendu kati ya miti ya msitu unaonyesha kuwa adui anasonga mbele. Kuonekana kwa skrini kadhaa katikati ya nyasi nene inamaanisha kuwa adui anataka kututia shaka.

- 22.** Kupanda kwa ndege katika kukimbia kwao ni ishara ya ambushade. Wanyama walioshtuka wanaonyesha kuwa shambulio la ghafla linakuja.
- 23.** Wakati kuna vumbi linaloinuka kwenye safu ya juu, ni ishara ya magari yanayosonga mbele; wakati vumbi ni chini, lakini kuenea juu ya eneo pana, ni betokens mbinu ya watoto wachanga. Inapojitokeza katika mwelekeo tofauti, inaonyesha kuwa vyama vimetumwa kukusanya kuni. Mawingu machache ya vumbi yanayotembea huku na huko yanaashiria kwamba jeshi linapiga kambi.
- 24.** Maneno ya unyenyekevu na kuongezeka kwa maandalizi ni ishara kwamba adui yuko karibu kusonga mbele. Lugha ya jeuri na kusonga mbele kana kwamba kwenye shambulio ni ishara kwamba atarudi nyuma.
- 25.** Wakati magari mepesi yanapotoka kwanza na kuchukua msimamo juu ya mbawa, ni ishara kwamba adui anajitayarisha kwa vita.
- 26.** Mapendekezo ya amani bila kuambatana na agano la kiapo yanaonyesha njama.
- 27.** Wakati kuna mbio nyingi na askari wanaanguka kwenye safu, inamaanisha kuwa wakati muhimu umefika.
- 28.** Wakati wengine wanaonekana kusonga mbele na wengine kurudi nyuma, ni chambo.

- 29.** Askari wanaposimama wameegemea mikuki yao, wanazimia kwa kukosa chakula.
- 30.** Ikiwa waliotumwa kuteka maji wanaanza kwa kunywa wenyewe, jeshi linasumbuliwa na kiu.
- 31.** Adui akiona faida inayoweza kupatikana na hafanyi juhudi yoyote kuilinda, askari huchoka.
- 32.** Ikiwa ndege hukusanyika mahali popote, haijalishi. Kelele za usiku huleta woga.
- 33.** Ikiwa kuna fujo katika kambi, mamlaka ya jenerali ni dhaifu. Ikiwa mabango na bendera zitahamishwa, uchochezi unaendelea. Ikiwa maafisa wamekasirika, inamaanisha kwamba wanaume wamechoka.
- 34.** Wakati jeshi likiwalisha farasi wake nafaka, na kuwachinja ng'ombe wake kwa chakula, na watu wasipotundika vyungu vyao juu ya moto wa kambi, wakionyesha kwamba hawatarudi hemani mwao, unajua ya kuwa wameazimia kuteka nyara zao. kupigana hadi kufa.
- 35.** Kuonekana kwa wanaume wanaonong'ona pamoja kwa mafundo madogo au kuzungumza kwa sauti ndogo kunaashiria kutoridhika kati ya cheo na faili.
- 36.** Tuzo za mara kwa mara huashiria kwamba adui yuko mwisho wa rasilimali zake; adhabu nyingi husaliti hali ya dhiki mbaya.
- 37.** Kuanza kwa bluster, lakini baadaye kuogopa

idadi ya adui, inaonyesha ukosefu mkubwa wa akili.

38. Wajumbe wanapotumwa na pongezi vinywani mwao, ni ishara kwamba adui anataka suluhu.

39. Ikiwa askari wa adui watapanda kwa hasira na kubaki kukabiliana na yetu kwa muda mrefu bila ya kujiunga na vita au kujiondoa tena, hali hiyo ni ile inayodai umakini na uangalifu mkubwa.

40. Ikiwa askari wetu hawana idadi zaidi ya adui, hiyo inatosha; ina maana tu kwamba hakuna mashambulizi ya moja kwa moja yanaweza kufanywa. Tunachoweza kufanya ni kuelekeza nguvu zetu zote zinazopatikana, kumtazama adui kwa karibu, na kupata uimarishaji.

41. Yule ambaye hafanyi mawazo ya mapema lakini anawadharau wapinzani wake bila shaka atakamatwa nao.

42. Ikiwa askari wataadhibiwa kabla ya kukua kushikamana na wewe, hawatathibitisha unyenyekevu; na, isipokuwa kunyenyekea, basi itakuwa haina maana. Ikiwa, wakati askari wameunganishwa na wewe, adhabu hazitekelezwi, bado zitakuwa isipokuwa.

43. Kwa hiyo askari lazima watendewe kwa mara ya kwanza na ubinadamu, lakini wawe chini ya udhibiti kwa njia ya nidhamu ya chuma. Hii ni njia fulani ya ushindi.

44. Ikiwa katika mafunzo amri za askari zinatekelezwa kwa kawaida, jeshi litakuwa na nidhamu nzuri; la sivyo, nidhamu yake itakuwa mbaya.

45. Ikiwa jenerali anaonyesha imani kwa wanaume wake lakini daima anasisitiza amri zake zitiwe, faida itakuwa ya pande zote.

Ardhi

1. Sun Tzu alisema: Tunaweza kutofautisha aina sita za ardhi, yaani:

- (1) Uwanja unaoweza kufikiwa;
- (2) ardhi inayovutia;
- (3) ardhi ya joto;
- (4) njia nyembamba;
- (5) urefu wa mvua
- (6) nafasi kwa umbali mkubwa kutoka kwa adui.

2. Ardhi ambayo inaweza kupitiwa kwa uhuru na pande zote mbili inaitwa kupatikana.

3. Kuhusiana na ardhi ya asili hii, kuwa mbele ya adui katika kuchukua maeneo yaliyoinuliwa na ya jua, na linda kwa uangalifu safu yako ya vifaa. Kisha utakuwa na uwezo wa kupigana na faida.

4. Ardhi ambayo inaweza kuachwa lakini ni ngumu kukalia tena inaitwa entangling.

5. Kutoka kwa nafasi ya aina hii, ikiwa adui hajajiandaa, unaweza kupiga kelele na kumshinda. Lakini ikiwa adui yuko tayari kwa ujio wako, na unashindwa kumshinda, basi, kurudi kuwa haiwezekani, maafa yatatokea.

- 6.** Wakati msimamo ni kwamba hakuna upande utakaopata kwa kufanya hatua ya kwanza, inaitwa temporizing ground.
- 7.** Katika hali ya namna hii, ingawa adui angetupa chambo cha kuvutia, itashauriwa tusitige nje, bali turudi nyuma, na hivyo kumshawishi adui kwa zamu yake; basi, wakati sehemu ya jeshi lake imetoka, tunaweza kutoa mashambulizi yetu kwa manufaa.
- 8.** Kuhusiana na njia nyembamba, ikiwa unaweza kuzichukua kwanza, wacha wawekwe kwa nguvu na kungojea ujio wa adui.
- 9.** Je, jeshi likikuzuia kuchukua pasi, usimfuate ikiwa pasi hiyo imefungwa kabisa, lakini tu ikiwa imezuiliwa dhaifu.
- 10.** Kuhusiana na urefu wa mvua, ikiwa uko na adui yako hapo awali, unapaswa kuchukua sehemu zilizoinuliwa na za jua, na hapo umngojee aje.
- 11.** Ikiwa adui amewashughulisha kabla yako, usimfuate, lakini rudi nyuma na ujaribu kumshawishi aondoke.
- 12.** Ikiwa uko umbali mkubwa kutoka kwa adui, na nguvu ya majeshi mawili ni sawa, si rahisi kuchochea vita, na kupigana kutakuwa na hasara yako.

13. Hizi sita ndizo kanuni zilizounganishwa na Dunia. Jenerali ambaye amepata wadhifa unaowajibika lazima awe mwangalifu kuzisoma.

14. Sasa jeshi linakabiliwa na misiba sita kadhaa, isiyotokana na sababu za asili, lakini kutokana na makosa ambayo jenerali anawajibika. Hizi ni:

- (1) Ndege;
- (2) kutotii;
- (3) kuanguka;
- (4) uharibifu;
- (5) disorganization;
- (6) njia.

15. Masharti mengine yakiwa sawa, ikiwa nguvu moja itavurumishwa dhidi ya nyingine mara kumi ya ukubwa wake, matokeo yatakuwa kukimbia kwa kwanza.

16. Wakati askari wa kawaida ni wenye nguvu sana na maafisa wao ni dhaifu sana, matokeo yake ni kutotii. Wakati maafisa wanapokuwa na nguvu sana na askari wa kawaida ni dhaifu sana, matokeo yake ni kuanguka.

17. Wakati maafisa wa juu wanapokuwa na hasira na wasiotii, na kukutana na adui wanapigana kwa sababu yao wenyewe kutoka kwa hisia ya chuki, kabla ya kamanda mkuu kusema ikiwa yuko katika nafasi ya kupigana au hapana, matokeo yake ni uharibifu. .

18. Jemadari anapokuwa dhaifu na hana mamlaka; wakati maagizo yake si wazi na tofauti; wakati huko

hakuna kazi za kurekebisha zilizopewa maafisa na wanaume, na safu zinaundwa kwa njia ya ovyo ovyo, matokeo yake ni kuharibika kabisa.

19. Wakati jenerali, asiyeweza kukadiria nguvu ya adui, anaruhusu nguvu duni kushughulika na kubwa zaidi, au kurusha kikosi dhaifu dhidi ya mwenye nguvu, na kupuuza kuwaweka askari waliochaguliwa kwenye safu ya mbele, matokeo lazima yawe ya kawaida.

20. Hizi ni njia sita za kushinda kushindwa, ambayo lazima izingatiwe kwa uangalifu na jenerali ambaye amepata wadhifa unaowajibika.

21. Malezi ya asili ya nchi ni mshirika bora wa askari; lakini uwezo wa kukadiria adui, wa kudhibiti nguvu za ushindi, na wa kuhesabu kwa busara shida, hatari na umbali, hufanya mtihani wa jemadari mkuu.

22. Yule anayejua mambo haya, na katika kupigana akiweka ujuzi wake katika vitendo, atashinda vita vyake. Asiyezijua wala kuzifanyia kazi bila shaka atashindwa.

23. Ikiwa mapigano hakika yataleta ushindi, basi lazima upigane, ingawa mtawala amekataza; ikiwa mapigano hayataleta ushindi, basi hupaswi kupigana hata kwa amri ya mtawala.

- 24.** Jemadari ambaye anasonga mbele bila kutamani umaarufu na kurudi nyuma bila kuogopa fedheha, ambaye mawazo yake pekee ni kuilinda nchi yake na kufanya utumishi mwema kwa ajili ya enzi yake, ndiye kito cha ufalme.
- 25.** Waangalieni askari wenu kama watoto wenu, nao watakufuatani kwenye mabonde ya kina kirefu; waangalieni kama wana wenu wapendwa, nao watasimama karibu nanyi hata kufa.
- 26.** Ikiwa, hata hivyo, wewe ni mnyenyekevu, lakini huwezi kufanya mamlaka yako kuhisiwa; wenye moyo mwema, lakini hawawezi kutekeleza amri zako; na wasio na uwezo, zaidi ya hayo, wa kuzima machafuko: basi askari wako lazima wafananishwe na watoto walioharibiwa; ni bure kwa madhumuni yoyote ya vitendo.
- 27.** Ikiwa tunajua kwamba watu wetu wenyewe wako katika hali ya kushambulia, lakini hatujui kwamba adui hayuko wazi kushambulia, tumeenda nusu tu kuelekea ushindi.
- 28.** Ikiwa tunajua kwamba adui yuko wazi kushambulia, lakini hatujui kwamba watu wetu wenyewe hawako katika hali ya kushambulia, tumeenda nusu tu kuelekea ushindi.
- 29.** Ikiwa tunajua kwamba adui yuko wazi kushambulia, na pia tunajua kwamba wanaume wetu wako katika hali ya kushambulia, lakini hatujui kwamba asili ya ardhi hufanya mapigano kutowezekana, bado tumeenda nusu tu kuelekea ushindi.

30. Kwa hiyo askari mzoefu, anapokuwa kwenye mwendo, hachanganyiki kamwe; mara baada ya kuvunja kambi, yeye ni kamwe katika hasara.

31. Kwa hiyo msemu usemao: Ukimjua adui na kujijua, ushindi wako hautasimama katika shaka; ukijua Mbingu na kujua Dunia, unaweza ukakamilisha ushindi wako.

XI

Hali tisa

1. *Sun Tzu alisema:* Sanaa ya vita inatambua aina tisa za ardhi:

- (1) Ardhi yenye kutawanya;
- (2) ardhi rahisi;
- (3) msingi wa ugomvi;
- (4) ardhi wazi;
- (5) ardhi ya barabara kuu zinazokatiza;
- (6) msingi mbaya;
- (7) ardhi ngumu;
- (8) ardhi iliyozungushiwa;
- (9) ardhi ya kukata tamaa.

2. Wakati chifu anapigana katika eneo lake mwenyewe, ni eneo la kutawanyika.

3. Wakati ameingia kwenye eneo lenye uadui, lakini kwa umbali usio na kikomo, ni ardhi rahisi.

4. Ground milki ambayo inaleta faida kubwa kwa pande zote mbili, ni msingi wa ubishani.

5. Uwanja ambao kila upande una uhuru wa kutembea ni uwanja wazi.

6. Ardhi ambayo huunda ufunguo wa majimbo matatu yanayokaribiana, ili yule anayeikalia kwanza awe na zaidi ya

Empire kwa amri yake, ni uwanja wa barabara kuu zinazokatiza.

7. Wakati jeshi limeingia ndani ya moyo wa nchi yenye uadui, na kuacha miji kadhaa yenye ngome nyuma yake, ni ardhi mbaya.
8. Misitu ya milima, miteremko mikali, mabwawa na nchi ya fensall ambayo ni ngumu kupita: hii ni ardhi ngumu.
9. Ardhi ambayo inafikiwa kupitia korongo nyembamba, na ambayo tunaweza tu kustaafu kwa njia zenye mateso ili idadi ndogo ya adui itoshe kuponda kundi kubwa la wanaume wetu: hii imezingirwa ardhini.
10. Uwanja ambao tunaweza tu kuokolewa kutokana na uharibifu kwa kupigana bila kuchelewa, ni ardhi ya kukata tamaa.
11. Katika ardhi ya kutawanyika, kwa hiyo, usipigane. Katika ardhi rahisi, usisimame. Kwa misingi ya ubishi, usishambulie.
12. Katika ardhi ya wazi, usijaribu kuzuia njia ya adui. Kwenye ardhi ya barabara kuu zinazopishana, ungana mkono na washirika wako.
13. Juu ya ardhi kubwa, kukusanya katika nyara. Katika ardhi ngumu, endelea kwa kasi kwenye maandamano.

- 14.** Kwenye ardhi iliyozingirwa, amua mbinu. Katika ardhi ya kukata tamaa, pigana.
- 15.** Wale walioitwa viongozi stadi wa zamani walijua jinsi ya kuendesha kabari kati ya mbele na nyuma ya adui; kuzuia ushirikiano kati ya mgawanyiko wake mkubwa na mdogo; ili kuwazuia askari wazuri wasiwaokoe waovu, maofisa wasikusanye watu wao.
- 16.** Wakati watu wa adui walikuwa wameungana, waliweza kuwaweka katika machafuko.
- 17.** Ilipokuwa kwa manufaa yao, walipiga hatua mbele; wakati vinginevyo, walisimama tuli.
- 18.** Nikiulizwa jinsi ya kukabiliana na jeshi kubwa la adui kwa mpangilio na kuelekea kwenye shambulio, ningepaswa kusema: “Anza kwa kukamata kitu ambacho mpinzani wako anakithamini sana; basi atakubaliwa kwa mapenzi yako.”
- 19.** Haraka ndio kiini cha vita: chukua fursa ya kutokuwa tayari kwa adui, fanya njia yako kwa njia zisizotarajiwa, na ushambulie maeneo yasiyolindwa.
- 20.** Zifuatazo ni kanuni zinazopaswa kuzingatiwa na jeshi linalovamia: Kadiri unavyopenya zaidi ndani ya nchi, ndivyo mshikamano wa askari wako unavyoongezeka, na hivyo watetezi hawatakuhinda.

- 21.** Fanya uvamizi katika nchi yenye rutuba ili kulipatia jeshi lako chakula.
- 22.** Jifunze kwa uangalifu ustawi wa wanaume wako, na usiwatoze ushuru kupita kiasi. Zingatia nguvu zako na uhifadhi nguvu zako. Weka jeshi lako kwenye harakati kila wakati, na upange mipango isiyoweza kueleweka.
- 23.** Tupa askari wako mahali ambapo hakuna kutoroka, na watapendelea kifo kuliko kukimbia. Ikiwa watakabiliwa na kifo, hakuna kitu ambacho hawawezi kufikia. Maafisa na wanaume wataonyesha nguvu zao zote.
- 24.** Wanajeshi wanapokuwa katika hali ngumu hupoteza hisia ya woga. Ikiwa hakuna mahali pa kukimbilia, watasimama imara. Ikiwa wako katika nchi yenye uadui, wataonyesha mbele ya ukaidi. Ikiwa hakuna msaada kwa hilo, watapigana sana.
- 25.** Kwa hivyo, bila kungoja kupangwa, askari watakuwa kwenye qui vive kila wakati; bila kusubiri kuulizwa, watafanya mapenzi yako; bila vikwazo, watakuwa waaminifu; bila kutoa amri, wanaweza kuaminiwa.
- 26.** Kataza kuchukua ishara, na uondoe shaka za ushirikina. Kisha, mpaka kifo chenyewe kije, hakuna msiba unaohitaji kuogopwa.
- 27.** Askari wetu wasipoelemewa na fedha, si kwa sababu wana chuki na utajiri; kama wao

maisha si marefu isivyofaa, si kwa sababu hawana mwelekeo wa kuishi maisha marefu.

28. Siku watakapoamriwa kwenda vitani, askari wako wanaweza kulia, wale wanaoketi chini wakifunika nguo zao, na wale waliolala chini wakiacha machozi yakitiririka mashavuni mwao. Lakini waache mara moja kuletwa, na wataonyesha ujasiri wa Chu au Kuei.

29. Mtaalamu stadi anaweza kufananishwa na shuaijan. Sasa shuai-jan ni nyoka anayepatikana katika milima ya ChUng. mpige kichwani, nawe utapigwa na mkia wake; mpige mkia wake, nawe utapigwa na kichwa chake; piga katikati yake, nawe utashambuliwa kwa kichwa na mkia vyote viwili.

30. Nilipoulizwa ikiwa jeshi linaweza kufanywa kuiga shuaijan, ninapaswa kujibu, Ndiyo. Kwani watu wa Wu na watu wa Yueh ni maadui; hata hivyo ikiwa wanavuka mto katika mashua moja na kushikwa na dhoruba, watakuja kusaidiana kama vile mkono wa kushoto unavyosaidia kulia.

31. Kwa hiyo haitoshi kuweka tumaini la mtu katika kufunga farasi, na kuzika magurudumu ya magari ya vita katika ardhi.

32. Kanuni ya kusimamia jeshi ni kuweka kiwango kimoja cha ujasiri ambacho wote lazima wafikie.

- 33.** Jinsi ya kufanya vizuri zaidi kwa nguvu na dhaifuhilo ni swali linalohusisha matumizi sahihi ya ardhi.
- 34.** Kwa hivyo jenerali stadi anaongoza jeshi lake kana kwamba alikuwa akiongoza mtu mmoja, kwa hiari-nilly, kwa mkono.
- 35.** Ni kazi ya jenerali kuwa mtulivu na hivyo kuhakikisha usiri; mnyoofu na wa haki, na hivyo kudumisha utaratibu.
- 36.** Ni lazima awe na uwezo wa kuwafichua maofisa wake na wanaume kwa taarifa za uongo na kuonekana, na hivyo kuwaweka katika ujinga kamili.
- 37.** Kwa kubadilisha mipango yake na kubadilisha mipango yake, huweka adui bila ujuzi wa uhakika. Kwa kuhamisha kambi yake na kuchukua njia za mzunguko, anamzuia adui kutazamia kusudi lake.
- 38.** Katika wakati mgumu, kiongozi wa jeshi anafanya kama mtu ambaye amepanda juu na kisha kuiondoa ngazi nyuma yake. Anawapeleka wanaume wake ndani kabisa ya eneo lenye uhasama kabla hajaonyesha mkono wake.
- 39.** Anachoma mashua zake na kuvunja vyungu vyake vya kupikia; kama mchungaji anayeendesha kundi la kondoo, yeye huwafukuza watu wake huku na kule, na hakuna anayejua anakokwenda.

- 40.** Kukusanya mwenyeji wake na kuleta hatari: - hii inaweza kuitwa biashara ya jenerali.
- 41.** Hatua tofauti zinazofaa kwa aina tisa za ardhi; ufanisi wa mbinu za fujo au za kujihami; na sheria za kimsingi za asili ya mwanadamu: haya ni mambo ambayo lazima yachunguzwe kwa hakika.
- 42.** Wakati wa kuvamia eneo lenye uhasama, kanuni ya jumla ni, kwamba kupenya kwa kina huleta mshikamano; kupenya lakini njia fupi inamaanisha mtawanyiko.
- 43.** Unapoiacha nchi yako nyuma, na kupeleka jeshi lako katika eneo la ujirani, unajikuta katika hali ngumu. Wakati kuna njia za mawasiliano kwa pande zote nne, ardhi ni moja ya barabara kuu zinazokatiza.
- 44.** Unapopenya sana ndani ya nchi, ni msingi mbaya. Unapopenya lakini kwa njia kidogo, ni ardhi rahisi.
- 45.** Unapokuwa na ngome za adui nyuma yako, na njia nyembamba mbele, ni ardhi iliyozindikwa. Wakati hakuna mahali pa kukimbilia hata kidogo, ni ardhi ya kukata tamaa.
- 46.** Kwa hivyo, kwenye uwanja wa kutawanyika, ningewahimiza wanaume wangu kwa umoja wa kusudi. Kwa msingi rahisi, ningeaona kwamba kuna uhusiano wa karibu kati ya sehemu zote za jeshi langu.

- 47.** Kwa msingi wa ugomvi, ningeharakisha nyuma yangu.
- 48.** Nikiwa kwenye uwanja wazi, ningendelea kuangalia kwa uangalifu ulinzi wangu. Kwenye barabara kuu zinazopishana, ningunganisha miungano yangu.
- 49.** Kwa msingi mkubwa, ningejaribu kuhakikisha mtiririko unaoendelea wa vifaa. Katika maeneo magumu, ningendelea kusonga mbele kando ya barabara.
- 50.** Kwenye ardhi iliyozingirwa, ningezuia njia yoyote ya kurudi nyuma. Katika hali ya kukata tamaa, ningetangaza kwa askari wangu kutokuwa na tumaini la kuokoa maisha yao.
- 51.** Kwa maana ni mwelekeo wa askari kutoa upinzani mkali anapozingirwa, kupigana kwa nguvu wakati hawezi kujizuia, na kutii mara moja anapoanguka katika hatari.
- 52.** Hatuwezi kuingia katika muungano na wakuu wa jirani hadi tufahamu miundo yao. Hatufai kuongoza jeshi kwenye maandamano isipokuwa tunajua sura ya nchi—milima na misitu yake, mashimo na maporomoko yake, vinamasi na vinamasi vyake. Hatutaweza kugeuza faida za asili kuwa akaunti isipokuwa tukitumia miongozo ya karibu.
- 53.** Kupuuzwa kwa mojawapo ya kanuni nne au tano zifuatazo hakufai mkuu wa vita.

54. Wakati mkuu wa vita anaposhambulia serikali yenye nguvu, jumla yake inajidhihirisha katika kuzuia mkusanyiko wa majeshi ya adui. Anawashinda wapinzani wake, na washirika wao wanazuiwa kujiunga dhidi yake.

55. Kwa hivyo hajitaidi kujifungamanisha na wote na wengine, wala hachochei mamlaka ya majimbo mengine. Yeye hutekeleza miundo yake ya siri, akiwaweka wapinzani wake katika mshangao. Hivyo anaweza kuteka miji yao na kupindua falme zao.

56. Toa zawadi bila kuzingatia sheria, toa maagizo bila kuzingatia mipangilio ya hapo awali; na utaweza kushughulikia jeshi zima kana kwamba unahusika na mtu mmoja tu.

57. Wakabili askari wako kwa tendo lenyewe; usiwahi kuwajulisha muundo wako. Wakati mtazamo ni mkali, ulete mbele ya macho yao; lakini waambie chochote wakati hali ni mbaya.

58. Weka jeshi lako katika hatari kubwa, na itasalia; itumbukize katika dhiki, nayo itatoka salama.

59. Kwa maana ni wakati ambapo nguvu imeanguka katika njia ya madhara ambayo inaweza kupiga pigo kwa ushindi.

60. Mafanikio katika vita hupatikana kwa kujishughulisha kwa uangalifu na kusudi la adui.

- 61.** Kwa kuendelea kuning'inia kwenye ubavu wa adui, tutafaulu baada ya muda mrefu kumuua jemadari mkuu.
- 62.** Huu unaitwa uwezo wa kutimiza jambo kwa ujanja mtupu.
- 63.** Siku ambayo utachukua amri yako, zuia kupita kwa mipaka, haribu hesabu rasmi, na usimamishe kupita kwa wajumbe wote.
- 64.** Kuwa mkali katika chumba cha baraza, ili uweze kudhibiti hali hiyo.
- 65.** Adui akiacha mlango wazi, lazima uingie haraka.
- 66.** Msitunze mpinzani wako kwa kunyakua kile anachothamini, na ujaze kwa hila wakati wa kuwasili kwake ardhini.
- 67.** Tembea katika njia iliyofafanuliwa na sheria, na ujiwekee kwa adui hadi uweze kupigana vita kali.
- 68.** Mara ya kwanza, basi, onyesha uzuri wa msichana, mpaka adui atakupa fursa; baadaye iga kasi ya sungura anayekimbia, na itakuwa ni kuchelewa sana kwa adui kukupinga.

XII

Mashambulizi ya moto

1. *Sun Tzu alisema:* Kuna njia tano za kushambulia kwa moto. Ya kwanza ni kuwachoma moto askari katika kambi yao; pili ni kuchoma maduka; ya tatu ni kuchoma treni za mizigo; ya nne ni kuchoma silaha na magazeti; ya tano ni kurusha moto kati ya adui.
2. Ili kufanya shambulio, lazima tuwe na njia zinazopatikana. Nyenzo za kuinua moto zinapaswa kuwekwa tayari.
3. Kuna msimu mzuri wa kufanya mashambulizi kwa moto, na siku maalum za kuanzisha moto.
4. Msimu unaofaa ni wakati hali ya hewa ni kavu sana; siku maalum ni zile wakati mwezi uko katika kundinyota za Ungo, Ukuta, Mrengo au Upau wa Msalaba; maana hizi nne ni siku zote za upepo wa kupanda.
5. Katika kushambulia kwa moto, mtu anapaswa kuwa tayari kukutana na maendeleo matano yanayowezekana:
6. (1) Moto unapotokea ndani ya kambi ya adui, jibu mara moja kwa mashambulizi kutoka nje.
7. (2) Ikiwa kuna mlipuko wa moto, lakini askari wa adui wanakaa kimya, bide wakati wako na usishambulie.

- 8. (3) Wakati nguvu ya miali ya moto imefikia urefu wake, ifuate kwa mashambulizi, ikiwa inawezekana; kama sivyo, baki hapo ulipo.**
- 9. (4) Ikiwezekana kufanya shambulio la moto kutoka nje, usisubiri kulipuka ndani, lakini toa shambulio lako kwa wakati unaofaa.**
- 10. (5) Unapowasha moto, uwe na upepo. Usishambulie kutoka kwa leeward.**
- 11. Upepo unaoinuka wakati wa mchana hudumu kwa muda mrefu, lakini upepo wa usiku huanguka haraka.**
- 12. Katika kila jeshi, maendeleo matano yanayohusiana na moto lazima yajulikane, mienendo ya nyota ihesabiwe, na saa inayotunzwa kwa siku zinazofaa.**
- 13. Kwa hivyo wale wanaotumia moto kama msaada kwa shambulio huonyesha akili; wale wanaotumia maji kama msaada kwa shambulio hilo wanapata nguvu.**
- 14. Kwa njia ya maji, adui anaweza kuzuiwa, lakini asinyang'anywe mali yake yote.**
- 15. Haifurahishi hatima ya mtu anayejaribu kushinda vita vyake na kufanikiwa katika mashambulio yake bila kukuza roho ya ujasiriamali; maana matokeo yake ni kupoteza muda na kudumaa kwa ujumla.**

- 16.** Kwa hiyo msemo usemao: Mtawala mwenye nuru huweka mipango yake mbele; jemadari mwema hulima rasilimali zake.
- 17.** Usisogee isipokuwa unaona faida; msitumie askari wenu isipokuwa kuna kitu cha kupatikana; usipigane isipokuwa msimamo ni muhimu.
- 18.** Hakuna mtawala anayepaswa kutia askari shambani ili kujishibisha tu; Jenerali yeyote hapaswi kupigana vita kwa sababu tu.
- 19.** Ikiwa ni kwa faida yako, songa mbele; kama sivyo, baki hapo ulipo.
- 20.** Hasira inaweza baada ya muda kubadilika kuwa furaha; uchungu unaweza kufanikiwa na yaliyomo.
- 21.** Lakini ufalme ambao umewahi kuharibiwa hauwezi kutokea tena; wala wafu hawawezi kufufuliwa tena.
- 22.** Kwa hivyo mtawala aliyeelimika ni msikivu na jemadari mwema amejaa tahadhari. Hii ni njia ya kuweka nchi katika amani na jeshi intact.

XIII

Matumizi ya wapelelezi

1. Sun Tzu alisema: Kulea jeshi la watu laki moja na kuwatembeza umbali mrefu kunaleta hasara kubwa kwa wananchi na kupoteza rasilimali za Serikali. Matumizi ya kila siku yatafikia wakia elfu moja za fedha. Kutakuwa na ghasia nyumbani na nje ya nchi, na wanaume watahuka chini wakiwa wamechoka kwenye barabara kuu. Kiasi cha familia laki saba zitazuiliwa katika kazi zao.

2. Huenda majeshi yenye uadui yakakabiliana kwa miaka mingi, yakipigania ushindi ambao unaamuliwa kwa siku moja. Hali ikiwa hivyo, kubaki katika ujinga wa hali ya adui kwa sababu tu mtu anachukia utolewaji wa wakia mia za fedha kwa heshima na malipo, ni kilele cha unyama.

3. Mtu anayefanya hivyo si kiongozi wa wanadamu, hakuna msaada wa sasa kwa mkuu wake, hakuna bwana wa ushindi.

4. Kwa hivyo, kinachomwezesha mwenye enzi kuu mwenye hekima na jemadari mwema kugonga na kushinda, na kufikia mambo yasiyoweza kufikiwa na watu wa kawaida, ni utambuzi.

5. Sasa ujuzi huu wa kutangulia hauwezi kutolewa kutoka kwa roho; haiwezi kupatikana kwa kufata kutokana na uzoefu, wala kwa hesabu yoyote ya kupunguza.

- 6. Ujuzi wa tabia za adui unaweza tu kupatikana kutoka kwa watu wengine.**
- 7. Kwa hivyo matumizi ya wapelelezi, ambao kuna madarasa matano:**
 - (1) Majasusi wa ndani;**
 - (2) wapelelezi wa ndani;**
 - (3) wapelelezi walioongoka;**
 - (4) wapelelezi walioangamia;**
 - (5) wapelelezi waliosalia.**
- 8. Wakati aina hizi tano za jasusi ziko kazini, hakuna anayeweza kugundua mfumo wa siri. Hii inaitwa "udanganyifu wa kimungu wa nyuzi." Ni kitivo cha thamani zaidi cha mfalme.**
- 9. Kuwa na wapelelezi wa ndani kunamaanisha kuajiri huduma za wakazi wa wilaya.**
- 10. Kuwa na wapelelezi wa ndani, wakitumia maafisa wa adui.**
- 11. Kuwa na wapelelezi waongofu, kupata wapelelezi wa adui na kuwatumia kwa madhumuni yetu wenyewe.**
- 12. Kuwa na wapelelezi walioangamia, kufanya mambo fulani waziwazi kwa makusudi ya udanganyifu, na kuwaruhusu wapelelezi wetu kuyajua na kuyaripoti kwa adui.**
- 13. Wapelelezi waliosalia, hatimaye, ni wale wanaoleta habari kutoka kwa kambi ya adui.**

- 14.** Kwa hivyo ni yale ambayo hakuna hata mmoja katika jeshi lote aliye na uhusiano wa karibu zaidi wa kudumishwa kuliko na wapelelezi. Hakuna anayepaswa kutuzwa zaidi kwa wingi. Katika biashara nyingine hakuna usiri mkubwa zaidi uhifadhiwe.
- 15.** Majasusi hawawezi kuajiriwa kwa manufaa bila ufahamu fulani wa angavu.
- 16.** Haziwezi kusimamiwa ipasavyo bila wema na unyoofu.
- 17.** Bila akili ya hila, mtu hawezi kuhakikisha ukweli wa ripoti zao.
- 18.** Kuwa mjanja! kuwa mjanja! na watumie wapelelezi wako kwa kila aina ya biashara.
- 19.** Iwapo habari ya siri itafichuliwa na jasusi kabla muda haujafika, ni lazima auawe pamoja na mtu aliyeambiwa siri hiyo.
- 20.** Ikiwa lengo ni kuponda jeshi, kuvamia jiji, au kuua mtu binafsi, ni muhimu kuanza kwa kutafuta majina ya wahudumu, wasaidizi wa kambi, walinzi wa milango na walinzi wa jeshi. mkuu kwa amri. Wapelelezi wetu lazima waagizwe kuhakikisha haya.
- 21.** Wapelelezi wa adui waliokuja kutupeleleza lazima watafutwe, wajaribiwe kwa rushwa, waongozwe na wapewe makazi ya kustarehesha. Hivyo watakuwa wapelelezi waliogeuzwa na kupatikana kwa huduma yetu.

- 22.** Ni kupitia taarifa zilizoletwa na jasusi aliyeongoka ndipo tunaweza kupata na kuajiri wapelelezi wa ndani na wa ndani.
- 23.** Ni kutokana na maelezo yake, tena, kwamba tunaweza kumfanya jasusi aliyehukumiwa kupeleka habari za uwongo kwa adui.
- 24.** Mwishowe, ni kwa taarifa yake kwamba jasusi aliyenusurika anaweza kutumika katika hafla maalum.
- 25.** Mwisho na lengo la ujasusi katika aina zake zote tano ni ujuzi wa adui; na ujuzi huu unaweza tu kupatikana, kwa mara ya kwanza, kutoka kwa jasusi aliyeongoka. Kwa hivyo ni muhimu kwamba jasusi aliyebadilishwa atendewe kwa ukarimu wa hali ya juu.
- 26.** Zamani, kuibuka kwa nasaba ya Yin kulitokana na I Chih ambaye alihudumu chini ya Hsia. Kadhalika, kizazi cha nasaba ya Chou kilitokana na Lu Ya ambaye alihudumu chini ya Yin.
- 27.** Kwa hivyo ni mtawala aliyeelimika tu na jenerali mwenye busara ndiye atakayetumia akili ya juu zaidi ya jeshi kwa madhumuni ya ujasusi na kwa hivyo kupata matokeo mazuri. Wapelelezi ni kipengele muhimu zaidi katika maji, kwa sababu juu yao inategemea uwezo wa jeshi kusonga.

CLASSIC EXTENT SERIES

ALLandale Online publishing

Vitabu pepe vinatoa fursa nzuri kwa waandishi, wanafunzi na taasisi sawa. Kwa kutumia teknolojia mpya na kudumisha viwango vikali vya uhariri kote kote, Uchapishaji wa Mtandaoni wa Allandale unaweza kutoa machapisho ya kiakili ambayo yanaweza kufikiwa kwa saa 24 kwa siku. Faida ni pamoja na:

- wahariri waliobobea kutoka kwa kundi la wasomi wenye uzoefu
- sera shindani ya bei
- ISBN kwa kila chapisho
- ulinzi wa nenosiri ili kuzuia matumizi mabaya ya hakimiliki na wizi
- vitabu pepe vinavyopatikana katika miundo mingi

Unganisha maktaba yako mwenyewe inayoweza kutafutwa kwa kutumia vitabu vya kielektroniki vya Allandale PDF na ufurahie manufaa yote ya maandishi ya kielektroniki.

WWW.ALLANDALE.CO.UK